

Leeftocht

JAARGANG 41 | NR 8 | APRIL 2026

Een andere thuis

BIJ DE COVER

Het schilderij toont drie figuren in een open landschap onder een intense, bewegende blauwe lucht. De middelste figuur valt op door de felle kleuren. Verwijst dit naar diens vele ervaringen en herinneringen? De twee andere figuren blijven donker, zoekend. Het beeld sluit aan bij het Emmaüsverhaal uit de Bijbel, waarin twee teleurgestelde leerlingen onderweg iemand ontmoeten die luistert, duidt en brood deelt.

Het werk nodigt uit om stil te staan bij ontmoeting, verbondenheid en hoe onderweg, vaak onverwacht, een nieuw gevoel van thuis kan ontstaan.

IN DIT NUMMER

Pasen is één van de feesten die vragen oproepen in de bredere samenleving. “Vieren christenen de dood van Jezus? Zijn verrijzenis, zeg je? Wat bedoel je daarmee?”

In dit nummer gaan we niet rechtstreeks in op dergelijke vragen. Maar we geven door woord en beeld handvatten om na te denken wat er kan gebeuren wanneer je net als de volgelingen van Jezus onderweg door elkaar wordt geschud. De weg die je bewandelt, lijkt plots niet meer zo zeker, zo goed gekozen. Misschien zit je wel op een dood spoor?

Op zo'n moment heb je nood aan een reisgenoot die je bemoedigt, die je helpt om een steile helling te beklimmen, die je blik opnieuw op de horizon richt, ... Een andere thuis vind je niet zozeer in een plek, wel in mensen om je heen, wel in Wie je altijd draagt.

Het Oudtestamentische boek Tobit is een korte novelle over een vrome familie die een drama overleeft door Gods voorzienige zorg. De reis van Tobias, de zoon van Tobit, zorgt voor verbinding doorheen het verhaal dat laat zien dat God gelovige mensen zegent, zelfs als ze misschien een tijdlang moeten lijden.

Doorheen dit nummer kunnen we ons de vraag stellen: Wat is het beeld van God dat ons hier wordt aangereikt? Vinden we vanuit ons geloof een andere thuis?

JAARGANG 41 | NUMMER 8

Leeftocht. Proviand voor onderweg, een verademing voor onderwijsmensen.
Maandelijks inspiratiebron: pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/leeftocht
Impressies zijn welkom op leeftocht@katholiekonderwijs.vlaanderen

Coverbeeld Guido Stoop © Leoni Jones

LEEFTOCHT

v.u. Bruno Vanobbergen

In de Bijbel

De Emmaüsgangers

(Lc 24,13-35)

Twee mannen gaan langs de weg van Jeruzalem naar Emmaüs, een dorp een eind verder. Het is het begin van één van de meest bekende verhalen over Jezus en zijn kleine groepje volgelingen. Ze wandelen niet om hun tienduizend stappen te halen of om de streek te verkennen. Ze wandelen omdat ze net de grootste schok van hun leven hebben meegemaakt. Maar dat wordt pas in de loop van het verhaal duidelijk. Eerst lijkt het nog alsof de twee gewoon veel te vertellen hebben: *Ze spraken met elkaar over alles wat er was voor-gevallen.* (Lc 24,14)

Maar terwijl ze zo bezig zijn, sluit een onbekende zich bij hen aan. Aan de lezer wordt verklapt dat het Jezus is, maar de twee mannen herkennen Hem niet. De onbekende vraagt waarover ze spreken. *Bent u dan de enige vreemdeling in Jeruzalem die niet weet wat daar deze dagen gebeurd is?* (Lc 24,18) Hun antwoord is moedeloos: Jezus was voor hen een profeet met kracht en gezag, maar hun verwachting is niet uitgekomen. Ze hadden gehoopt op bevrijding, en nu is Hij dood. De berichten van de vrouwen maken het alleen maar verwarrender: een leeg graf, engelen, ... – maar niemand heeft Jezus zelf gezien.

Het is misschien kort door de bocht om te zeggen dat de twee mannen op de vlucht zijn naar Emmaüs. Maar ze nemen wel letterlijk afstand van wat er gebeurd is. Want: niets van waar ze op hadden gehoopt, is uitgekomen. En Jezus is nergens meer te vinden. Je voelt de ontmoediging in hun getuigenis doorschemeren.

De reactie van de vreemdeling is onverwacht scherp: *Hebben jullie dan zo weinig verstand en*

zijn jullie zo traag van begrip dat jullie niet geloven in alles wat de profeten gezegd hebben? (Lc 24,25)

Al wandelend plaatst Hij hun verhaal in een groter geheel, door het opnieuw te verbinden met de verhalen over Mozes en met wat de profeten lieten optekenen.

Het moet zijn dat de twee moedeloze mannen geraakt worden door de woorden van hun tochtgenoot. Want wanneer ze Emmaüs bereiken en de vreemdeling lijkt te willen verder gaan, dringen ze erop aan dat Hij blijft. Tijdens de maaltijd neemt Hij het brood, spreekt een zegen uit, breekt het en deelt het. Op dat moment herkennen ze Hem – en meteen is Hij verdwenen.

Pas daarna valt alles op zijn plaats. Onderweg was er al iets gebeurd. Hun harten waren in beweging, nog vóór ze wisten wie Hij was. *Brandde ons hart niet toen Hij onderweg tot ons sprak en de Schriften voor ons ontsloot?* (Lc 24,32) Zonder te wachten keren ze terug naar Jeruzalem om te vertellen wat ze hebben meegemaakt: hoe hun reis van twijfel een nieuw begin werd, en hoe ze Jezus herkenden in het breken van het brood.

Next level

Wat doet jouw hart branden,
wat geeft jou moed en energie
om opnieuw te beginnen?
Voor wie was jij al eens zoals
de onbekende tochtgenoot,
die anderen liet herontdekken
waar sporen van hoop te vinden zijn?
Hoe laat jij op school zien en beleven
dat een nieuw trimester ook
een nieuwe start kan zijn?

Blikopeners

Een familie is onderweg in *Sur la route* (1856) van Jules Dupré. De zware kar wordt met moeite voortgetrokken. Bestemming en reden van de tocht blijven onbekend. De omgeving oogt dreigend, maar een zonnestraal suggereert hoop en aanmoediging.

De prent *Monnik Renshō rijdt achterwaarts op zijn paard* (ca. 1784, Matsumura Goshun) toont hoe Renshō zich aan zijn belofte houdt om zich altijd naar het westen, in zijn boedhistische traditie de richting die het spirituele belichaamt, te richten.

Twee jongemannen, één met knapzak, één in het wit gekleed, ontmoeten elkaar.

Tobias en de engel (1878) van Jean Charles Cazin, verwijst naar Tobias en Rafaël, een Bijbels verhaal uit het boek Tobit dat reizigers aansprak en symbool stond voor bescherming onderweg.

In *De maaltijd in Emmaüs* (1912–1913) van Jean-Louis Forain zitten drie mannen aan tafel.

Het tafereel toont de spanning vlak vóór de Emmaüsgangers Jezus herkennen, op een beslissend keerpunt van hun reis.

Bezinning en gebed

Pasen begint in stilte:
een graf, een steen,
en een weg die doodloopt ...

Vaak is het in die stilte
dat wij ons ontmoedigd
hebben neergelegd.
Dikwijls willen we
blijven vastzitten in het oude.
Thuis in wat vertrouwd is,
zelfs als het doods is.

Zie, daar rolt de Levende
een steen weg.
Doorbreek daarom de stilte
en prijs de Heer, alleluia!
Pasen eindigt de stilte
en roept ons op:
'Kom anders thuis'.
Thuis in de hoop
die sterker is dan vrees.
Thuis in de liefde
die wat versteend is, doorbreekt.
Thuis in het geloof
dat Leven sterker is dan dood.

Pasen is daarom niet alleen
een dag.
Het is een beweging,
een levenswijze:
van angst naar vertrouwen,
van gesloten naar open,
van dood naar leven.

Pasen begint elke dag opnieuw
waar mensen thuiskomen
in het Levend zijn
van en met Jezus van Nazareth.

Rik Depré

pastor Katholiek Onderwijs Vlaanderen

God,
blijf onze tochtgenoot,
zegen onze stappen.
Open deuren waar wij zoeken,
geef rust waar wij landen.
Laat waar we samen gaan
een thuis worden van vrede,
vertrouwen en liefde,
waar wij mogen groeien
in Uw nabijheid.
Amen.

Ik zal je doen opstaan
Hoe zwaar de omstandigheden ook zijn
Mijn juk is zacht
Mijn last is licht
Ik draag je
Ik zal je doen opstaan
Met de kracht die in Mij was
Door de Heilige Geest

Sta op in mij © www.inwezig.be

Bezinning en gebed

Dit is hoe wij gaan:
schouder aan schouder,
zij aan zij,
stap voor stap en niet alleen.
Geen traan vergeefs gelaten,
geen verhaal vergeefs verteld.

Soms is het wind tegen,
soms moet het bergop,
soms lijkt het einde zoek,
maar dat geeft niet:
schuifelen mag ook
voetje voor voetje,
teen voor teen -
samen raken we verder.

Je hoeft hem niet te zien
om hem te voelen,
die hand in de rug en dan weten:
wandelen, dat doet niemand achteruit.
RUTH

Tobias krijgt in het Oudtestamentische boek Tobit van zijn vader de opdracht een gevaarlijke reis te ondernemen.
Hierop ging Tobias op zoek naar iemand die met hem naar Medië kon reizen, iemand die wist hoe je daar moest komen. (Tobit 5,4).
Het is Rafaël, een engel van God, die hem zal vergezellen. Men zegt wel eens dat het bij reizen om de weg en niet om de bestemming gaat. Maar hoe kan je onderweg, wanneer je altijd verder trekt, een andere thuis vinden? Misschien is het beter om te zeggen dat het bij reizen om je tochtgenoten gaat, om wie een stuk met je op pad wil gaan. Misschien is 'Rafaël zijn', tochtgenoot zijn, een mooie taakomschrijving voor wie in onderwijs werkt?

Dit mens-zijn is zoals een gastenhuis.
Elke ochtend een nieuwe aankomst.
Vreugde, neerslachtigheid, gemeenschap,
een plots besef komt langs
als een onverwachte bezoeker die je even raakt.
Ontvang en onthaal ze allemaal!
Zelfs als het een menigte van zorgen is
die je huis leegveegt,
behandel elke gast met eer.
Misschien maakt hij plaats in je huis
voor nieuw geluk.
De donkere gedachte, de schaamte, het venijn,
ontvang ze lachend aan de deur
en nodig ze uit.
Wees dankbaar voor wie komt,
want ieder is gestuurd als een gids van elders.

Het gastenhuis door Rumi,
eigen vertaling o.b.v. Coleman Barks' versie

Roep,
Ik luister.
Bid,
Ik verhoor.
Spreek,
Ik zal je kracht geven.
Handel zo,
dat Ik door je kan werken.

Ik ben de Vrede
de Weg
de Waarheid
en het Leven.
Wees niet bang.
Ik ben bij je.

© www.inwezig.be

Actueel

Toen Tobias hoorde dat hij een lange reis moest ondernemen, durfde hij dat niet alleen. De Emmaüsgangers verlieten Jeruzalem omdat er blijven zinloos en gevaarlijk leek te zijn. In beide verhalen is er een tochtgenoot die mee op pad gaat, die de reizigers ervoor behoedt alleen de hindernissen te zien en hen de moed geeft om verder te gaan.

Het zijn beelden die bij deze tijd passen. Er is intussen al een hele weg afgelegd dit schooljaar, waarbij mogelijk al wat hindernissen zijn overwonnen maar waarbij misschien ook al twijfel begint te sluimeren. Zal het dit schooljaar lukken om alle leerlingen te brengen waar we in september hoopten hen te kunnen brengen? Zal het ons lukken om te blijven geven wat leerlingen, collega's, ... nodig hebben van ons?

Dergelijke vragen zijn eigenlijk varianten van de vraag: "Hoor ik nog thuis op dit pad?" Misschien hebben we de koppigheid nodig van de boedhistische monnik Renshō. Hij had beloofd zich, na een loopbaan als krijger, altijd naar het spirituele westen te richten. Dus ging hij, als de weg naar het oosten liep, achterwaarts op zijn paard zitten.

Je hoeft niet alleen op pad te gaan. Maar laat zorgen om wat achter de volgende bocht ligt je niet vervreemden van waaróm je op pad ging ...

Feesten van de maand

5 APRIL

Pasen

Rooms-katholieken
vieren de verrijzenis
van Jezus.

8 APRIL

Hana Matsui
(bloemenfeest)

Gelovigen vieren
de geboorte van
Boeddha.

12 APRIL

Pasen

Oosters-orthodoxen
vieren de verrijzenis
van Jezus.

Allemaal anders

Een ver-ander-de thuis vinden onderweg betekent soms ook: hetzelfde anders zien. Dat beseft toont elke levensbeschouwelijke traditie op haar manier, in rituelen en verhalen maar ook in architectuur.

Eén van de manieren waarop dit in een katholieke kerk beleefd kan worden, is door naar de ramen te kijken. Elke ingenieur kan je vertellen dat een gat in een muur die muur letterlijk

zwakker maakt. Daarom ook dat middeleeuwse bouwers ingewikkelde constructies met steunberen en luchtbogen moesten ontwikkelen. Anders waren de grote glaspartijen in hun kerken en kathedralen niet mogelijk geweest. En die

glaspartijen werden blijkbaar als essentieel gezien. Waarom?

We weten dat glasramen als een soort stripbijbel dienden, waardoor gelovigen die niet konden lezen zich toch de Bijbelverhalen konden voorstellen. Maar dat had ook met muurschilderingen gekund – die er waarschijnlijk ook waren, nu meestal verborgen onder een laag kalk. Misschien is het vooral het spel van licht, kleur en schaduw dat glasramen tot de architecturale taal van het christendom deed behoren.

Want wie zich ervoor openstelt, kan bij het kijken naar het lichtspel door de glasramen van een kerk de dagelijkse werkelijkheid anders gaan zien. Een kerk is in die zin werkelijk 'heilige grond'. Niet omdat ze een ruimte afbakt van de wereld buiten de kerkmuren. Maar omdat ze mensen onderweg ruimte en tijd geeft om een nieuwe thuis te vinden en zo herbrond verder te gaan.

Uit het werkveld

De kapel van het De La Salle-centrum in Groot-Bijgaarden werd grondig heringericht en in 2011 feestelijk geopend. Heel wat scholen vinden er inspiratie voor een nieuwe vormgeving van het sacrale in de eigen instelling. Scholen komen er naartoe met hun personeel voor een bezinningsdag, met beleving van de kapel. Met gesloten luiken is de kapel een stille witte ruimte: een 'andere' ruimte waar de evangelische boodschap gestalte krijgt.

In deze Kapel van de ontluiking trekt vooral de apsis de aandacht: de verstrengeling van stille leegte en traditie. Een zwart-grijze ruimte met aan de achterkant een zwart-marmeren altaar,

met tabernakel en pictografische evocaties van de eucharistie. Erboven drie glasramen. Zij stellen de kruisdood voor, met Maria en Johannes als kroongetuigen. In de duistere ruimte staat een grote zware steen opgesteld. Hij evoceert de 'weggerolde steen' van Jezus' graf. De verlichting beklemtoont de leegte ernaast.

© Kally Deburghgraeve

Meer info: <https://www.vlp-scholennetwerk.be/nl/Kapel-van-de-Ontluiking/>